

"יש דבר אחד המאחד ומלכד את כולנו, את נציגי כל האומה, את כל בית ישראל – זוהי החרדה לקיומה, לביטחונה ולהתקדמותה של מדינת ישראל" (בן צבי בנאום הכרתו לתפקיד נשיא המדינה, 1952)

מתוך:
<https://main.knesset.gov.il>

יצחק בן צבי (שימשילביץ) – נשיאה השני של מדינת ישראל

תאריך לידה: ו' בכסלו תרמ"ה (24 בנובמבר 1884)

תאריך פטירה: כ"ט בניסן תשכ"ג (23 באפריל 1963)

- 1884 נולד בעיירה פולטובה שבאוקראינה למשפחת שימשילביץ. היה פעיל בארגון ההגנה העצמית בעיר הולדתו והשתתף בהקמתה של מפלגת פועלי ציון.
- לאחר מעצרו של אביו ושל בני משפחה אחרים, נמלט בן צבי לווילנה, לשם הועתק מרכז המפלגה. כינויו המחתרתי היה "אבנר".
- 1907 עלה לארץ ישראל והמשיך בה בפעילותו הציונית. מיד לאחר עלייתו, היה שותף להקמת ארגון בר גיורא, ארגון סודי שראשיו הקימו את ארגון השומר, ארגון השמירה היהודי בארץ ישראל. בן צבי היה מראשי ארגון זה.
- 1909 היה ממקימי הגימנסיה העברית בירושלים ואחד מהמורים בה.
- 1910 הקים עם כמה מחבריו את עיתון מפלגתו "האחדות". עמו במערכת העיתון פעלו דוד בן גוריון ורחל ינאית, שלימים הייתה לאשתו של בן צבי.
- 1912 יצא ללמוד משפטים באיסטנבול.
- 1914 מלחמת העולם הראשונה קטעה את לימודיו. הוא חזר לארץ עם חברו ללימודים ולמפלגה בן גוריון, והשניים ביקשו להקים גדוד עברי במסגרת הצבא העות'מאני.
- 1915 השלטונות הטורקים גירשו את בן צבי ואת בן גוריון גורשו מהארץ. השניים היגרו יחדיו לניו יורק ועסקו שם בפעילות ציונית, ייסדו את תנועת החלוץ ופעלו לארגון הגדוד העברי. בן צבי עצמו התגייס לגדוד כטוראי.
- 1919 נמנה על מייסדי מפלגת אחדות העבודה. בד בבד עם פעילותו המדינית, היה פעיל גם בהגנה ושימש חבר בעיריית ירושלים.
- 1948-1920 כיהן כחבר בוועד הלאומי.
- 1931 נבחר ליושב הראש הוועד הלאומי.
- 1945 שימש נשיא הוועד הלאומי, שהיה מעין רשות מבצעת ונציגו הרשמי של היישוב היהודי בארץ ישראל במגעיו עם השלטון הבריטי. במקביל פעל בעיריית ירושלים ונבחר למועצת העיר.
- 1947 הקים את המכון לחקר קהילות ישראל במזרח באוניברסיטה העברית בירושלים.
- 1948 בני הזוג בן צבי שכלו את בנם עלי בקרבות מלחמת העצמאות כשהגן על קיבוץ, בית קשת.
- 1948 כשקמה המדינה, נבחר יצחק בן צבי לחבר כנסת מטעם מפלגתו מפא"י. הוא כיהן כחבר כנסת עד מותו של ויצמן, נשיאה הראשון של מדינת ישראל.
- 1952 נבחר לתפקיד נשיא המדינה. בן צבי היה נשיא המדינה היחיד שנבחר לכהונה שנייה ושלישית. הוא כיהן כנשיא המדינה כ-11 שנים.
- 1963 נפטר בכ"ט בניסן תשכ"ג, 23 באפריל 1963, במהלך כהונתו כנשיא, ונקבר בהר המנוחות בירושלים.

בן צבי היה ידוע בצניעותו. בתקופת כהונתו כנשיא, נשאר לגור בצריף עץ ששימש את משפחתו קודם המינוי בשכונת רחביה בירושלים. היה חוקר נודע של תולדות ארץ ישראל ועם ישראל על עדותיו השונות ועל פזורותיו. בעיקר התמקד בחקר קהילות ישראל במזרח. ביקר בקבר יחזקאל הנביא בעירק ועזר בהבאת כתר ארם צובה לישראל.

חקר גם את תולדות היישוב היהודי בארץ ישראל מחורבן בית שני ועד התחייה הציונית, ומחקרים אלה כונסו בספרו "שאר ישוב". במחקריו ריכז עדויות על תושבים יהודיים בכל ערי וכפרי הארץ. בן צבי טען לרציפות היישוב היהודי בגליל במשך כל תקופת הגלות. הוא הוכיח באוסף גדול של מובאות מהספרות, מעדויות עולי רגל ומתחקיר התושבים כי היישוב היהודי לא נעקר כולו לאחר דיכוי המרד הגדול ולאחר חורבן בית המקדש וכי לא הייתה כל תקופה שבה לא התקיים יישוב יהודי בגליל. הוא הוכיח כי מאז החורבן, במשך בתקופה הביזנטית וימי הביניים ועד לזמן החדש, התקיימו יישובים חקלאיים יהודיים בארץ ישראל בכלל ובייחוד בגליל.

בשנת 1950, בכהונתו כנשיא ישראל, יזם את שיפוץ בית הכנסת בפקיעין. עקב פועלו הנמרץ, נרכשו אדמות סמוך לכפר. על אדמות אלו הוקם המושב פקיעין החדשה ביום י"ד בשבט תשט"ו (6 בינואר 1955). בני הזוג בן צבי עמדו כל השנים בקשר עם משפחת זינאתי, המשפחה היהודית האחרונה בפקיעין. הם רכשו את הבית הסמוך לבית המשפחה והעניקו אותו במתנה ליוסף וסעדה זינאתי לרווחתם.

בן צבי חקר את מורשת השומרונים ואת תולדותיהם. את מחקרו בתחום זה סיכם במאמר "יסודות הכרומולוגיה השומרנית" ובספרו "ספר השומרונים". בן צבי היה מיזמי הקמת ההשכונה השומרנית בחולון. כמו כן, היה בין הראשונים לפרסם מידע על אודות יהדות פרס ויהדות כורדיסטן, עסק בעדת הקראים וחקר את השבתאות. היה מראשוני העוסקים בכת דונמה.

שטר מאה השקלים של מדינת ישראל, המוקדש לפקיעין ולאחד מחוקריה ואוהביה הגדולים ביותר בתולדות המדינה. בצידו האחד של השטר מתנוסס דיוקנו של יצחק בן צבי ז"ל, הנשיא השני של מדינת ישראל, ובצידו האחר מופעים בית הכנסת העתיק, בית הספר היהודי וכיכר המעיין על רקע נופיה של פקיעין, ועץ החרוב מצל עליהם מלמעלה.

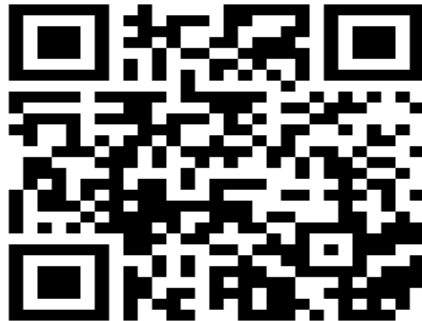

יצחק בן-צבי (במרכז) ונחום סוקולוב (לבוש חליפה) בצל החרוב, ליד מערת ר' שמעון בר יוחאי בפקיעין (מימין יושב חכם יוסף תומא הכהן, מיהודי פקיעין), מתוך: שומר החומות האחרון של הכפר העברי הראשון

מצעד יום העצמאות, משמאל לימין: הרמטכ"ל משה דיין, ראש הממשלה משה שרת, נשיא המדינה יצחק בן צבי, שר הביטחון דוד בן גוריון, אלוף פיקוד מרכז צבי אילון, 27.4.1955, מתוך:

https://www.knesset.gov.il/vip/BenGurion/heb/BG_Gallery12.html

חדשות מהעבר – יצחק בן צבי, מתוך: <https://www.youtube.com/watch?v=2LRaBLrZWIU>